

פירושתיר מתוקין

לחמשה עשר בשבט

יזבא לאור ע"י

מערכת "קול התאחדותינו"

שע"י התאחדות האברכים דהסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

לקראת מגבית השנתית לטובת
"כולל עניי היים" ד'סאטמאר ב"ב
א' תרומה כ"ט שבט תשס"ט בויליאמסבורג

השתתפו

במעמד אדיר למען

זונטאג פ' תרומה

כ"ט שבט הבעל"ט

...וכבר נודע בין החיים לסגולה בדוקא ומנוסה להצלחה ולהושע בכל מיני ישועות...

...ובכן נפשי בשאלתי מול אג"ש היקרים שיחיו צאי לך בעקבי הצאן ושאו דייכם לשקול שקלי הקודש לתת את תרומת ה' לטובת כוללנו קופת רבי מאיר בעל הנס ולהחזיק קופת הצדיק בתוך ביתו אל תוך

בתיכם לתנוח
ב ר כ ה ,
ו א ל ק א

בבני בריכי

דמאיר יעניו בצירוף זכות אבותינו הק' מייסדי כוללנו להושע בדברי ישועה ורחמים בבני בריכי חיי אריכי ומזוני רוחי, רב ברכות ושובע שמחות, חיי נחת וכט"ס, עדי נוכח לראות בישועתו של ישראל וציון במשפט תפודה ושביה בצדקה בב"א.

וע"ז בעה"ח עש"ק לסדר ואיש את קדשיו לו יהו תשס"ו לפ"ק

ה'תש"ס - ה'תש"ס

יומא דהילולא של מורן הקדושת יו"ט ז"ע

בהיכל ביהמ"ד הגדול
דקהל יטב לב ד'סאטמאר

14 Hooper Street

משעה 7:30 עד חצות הלילה

לקה טוב

ליקוטים יקרים, מצי סופרים וספרים,
ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

יום קודם חג וזמן פירות נס מתעורר הארת החג ההוא, ולכן במ"ו בשבט מהמת שהוא שלושים יום קודם לפורים שנעשה אז גם לישראל, ואיתא בגמ' שם לא עשו אלא לפנים, אף הקב"ה לא עשה עמם אלא לפנים, נמצא שגזירת

אחשוורוש וכל הענין שהיה אז עשאו הקב"ה רק לפנים כדי לאיים על ישראל שישבו אל השי"ת אבל האב חס עליו להכותו, רק שיהי' הבן סבור שרוצה להכותו, ואח"כ כשהבן עושה רצון אביו האב זורק את השבט מידו, כן היה כששבו ישראל בתשובה שלימה זרק הקב"ה השבט מידו, ולכן במ"ו בשבט ר"ה לאילן ר"ל לבני אדם, שעד כאן היה הקב"ה מהזיק השבט בידו לאיים על העולם, וממ"ו והלאה שמתעורר הארת נס פורים, מתחיל הקב"ה לזרוק השבט מידו כרחמי וזכרוב חסדיו. (תולדות אדם. נעשבי)

☆

חותני הק' מרוזין ז"ל אמר שכמה צדיקים היו רגילים ללבוש בגדי שבת במ"ו בשבט, והיו אומרים שהוא ראש השנה, כי האדם ע"ן השדה. (צמח צדיק)

☆

שבט הוא ראשי תיבות שמרם ב"רכם מ"הרם והנה שהומן מסוגל לבוא לדי מהרת הלב, ושלא להיות משוקע בטומאה, ועי"ז יוכל לבוא לקדושה, ובזמן שהוא ראש השנה לאילנות הומן מסוגל לבקש על פירות טובות שהם זרע של קיימא בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות. (עמרת ישועה)

☆

ידוע מצדיקים אשר המשה עשר בשבט הוא התעוררות על בריאת העולם שהיה בניסן ארבעים יום קודם יצירה מכריזין וכו' על כן יש לרמוז כי חודש ניסן נקרא אבי"ב ר"ת איצ"ך ב"בטן ידעתיך, על כן אביב עולה ט"ו שהוא המשה עשר, שקודם יצירת העולם אצ"ך עולה שבט.

(אמרי נועם)

הוא הכנה למתן תורה, והא ראי' ג"כ שהתורה ניתנה בסיון ומשה רבינו ע"ה אמר משנה תורה בשבט ככתוב בעשתי עשר חודש הרי ראי' שהחודש שבט הוא הכנה למתן תורה. (קדושת לוי)

☆

המשה עשר בשבט ראש השנה לאילן, ולא אמר לאילנות, ויש לרמוז מה שקיבלנו מרבנותינו להתפלל במ"ו בשבט על אתרוג כשר יפה ומהודר שיוזמן השי"ת בעת המצטרך למצוה כי הנה זה היום אשר עולה השרף באילנות והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל הנה מה טוב ומה נעני שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד בצמיחה שיוזמן לו השי"ת לעת המצטרך את הפרי ע"ן הדר והנה תפילתו תעשה פירות וזה שרמז התנא באומרו לשון יחיד לאיל"ן להורות על האילן המיוחד המבואר בתורה למצוה. (בני יששכר)

☆

והענין הוא למה אז דוק ר"ה לאילן לפי שהצירוף של החודש הזה יוצא מהפסוק המר ימירנו והיה הוא גודע בכל צירוף הק' שיו"ד קדמה לה"א וכן הוא"ו קדמה לה"א אז החסדים והרחמים גוברים בחודש ההוא ואם ח"ו להיפך שהשני ההי"ן קודמין אל י"ו אז תגבורת הדינין ר"ל ומחמשה עשר בשבט שאז מתחיל להאיר החצי הצירוף האחרון כסדרן ומאז אין תגבורת הדינין ונעשה רחמים. (ישמח ישראל)

☆

הנה ידוע דאילן רומז על האדם כדכתיב כי האדם ע"ן השדה, והנה תיבת שבט יש לו ב' פירושים, א' לשון שבט ורצועה, וא' לשון שביטה וזריקה, והנה דרך העולם אב המלמד את בנו אוהו בידו שבט מוסר לאיים בו על הבן להדריכו בדרך ישרה, וכיון שהבן משיג היראה ושב לעשות רצון אביו, אז האב זורק מידו את השבט, וידוע דטבת ושבת מתעוררים בהם דינים כדאיתא בזה"ק, וכחוראת תיבת שבט לשון שבט ורצועה כנ"ל, וידוע דשלושים

המשה עשר בשבט אמרו בגמ' שהוא ר"ה היינו שבכל דבר יש קומה שלימה בין בשמים ממעל ועל הארץ מתחת וכמו כן בשנה יש קומה והימים שהמה ר"ה פי' שהם בחינת הראש של השנה ובהם מתנהג כל השנה, וצריך האדם לשמור ביותר הימים האלה לקדש אותם לח' בקבלת עול מלכות שמים שלימה ועי"ז יתנהג כך כל השנה, המשה עשר הוא אותיות שער שמחה רמוז שביום הזה נפתחו לבני ישראל שער שמחה והשפעות כל טוב ולכן הוא ראש השנה לאילנות כי אילן עולה מאכל שנמשך לבני ישראל השפעת מזוני וכל טוב בזמן הזה אמר, ויש לרמוז מה שאמרו שהוא ראש השנה לאילנות, כי מצינו בגמרא הקדושה, מאי אילנות כאילן הזה שאינו מוליד ואינו עושה פירות, וזה רמוז כמה שאמרו המשה עשר בשבט הוא ראש השנה לאילן, פי' אף למי שאינו עושה וזה רמוז כמה שאמרו המשה עשר בשבט הוא ר"ה לאילנות פי' אף למי שאינו עושה פירות הלילה בתורה ומצוות עד השתא יוכל לקבל על עצמו ביום זה שיהי' עליו עול מלכות שמים ועי"ז יהי' מוליד ועושה פירות בתורה ומצוות כל השנה כולה.

(ארון עידת)

☆

מחמשה עשר בשבט עד ר"ה ניסן כאשר היה מקדשים ע"פ הראיה מ"ה ימים הכלל כי ר"א ור"י חד סבר בניסן נברא העולם, וחד סבר בתשרי נברא העולם, והנה התוס' (ר"ה כג) כתבו לפרש דהאדם נברא בכ"ה באלול ונמצא מט"ו באב עד כ"ה אלול ארבעים יום נגד יצירת הוולד, וכן למ"ד בניסן נברא העולם האדם נברא בכ"ה באדר נמצא מט"ו בשבט עד כ"ה אדר יש ארבעים יום נגד יצירת הוולד, ובאמת אנן פסקינן כשני המ"ד וזה שאנו עושין יומא דפגרא במ"ו באב ומ"ו בשבט, ונמצא ט"ו בשבט הוא הכנה לפסח ופסח הוא הכנה למתן תורה נמצא ט"ו בשבט

דבש תמרים

פנינו יקרים, מבאר הפרוה שויים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

יום המשה עשר בשבט הוא שלושים יום קודם פורים וידוע מה שאמרו חז"ל כי שואלין ודורשין קודם לחג שלושים יום, ועל כן יש לנו לדרוש מענינו של אותו יום לקבל עלינו עול מלכות שמים ועל תורה ומצוות בלב שלם, ועצמו של יום מעיד על זה שכן בזה היום מיו בשבט ראש השנה לאילן דקוייל הלכה כבית הלל, נמצא בזה היום עולה שרף באילנות הפירות חונטין, אף שלא נראה מבחוץ השתנות מתמול שלשום, עכ"ז נכנס בפנימותו ובתוכו ושורשו לחלוותי ושרף, שמוה מתחיל לחנוט עד אשר יעשה פרי, וממנה ניקח כי האדם עין השדה, אם כי אין כאן שניו מעשה בפועל, עכ"ז בזה היום יכנס לחלוותי טוב במחשבה שבמוחו ובלבו לעשות רצון אביו שבשמים, ומאז יתחיל לחנוט עד אשר יבוא לעשות פרי במעשה כאשר יבוא לידו ויקיימנה. (ייטב לב) ☆

אפ"ל רמו למנהגן של ישראל על מה שבחמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילנות עושים זכר באכילת פירותיהם כדי שיתפלאו עליהם, ובעצרת שנידונים על הפירות כתב המג"א (סימן תצ"ד) נהגים להעמיד אילנות בבחכנים ובבתים, לזכר שבעצרת נידונו על פירות האילן, ולכאורה הסברא נותנת להיפוך שבעצרת שהפירות נידונים יעשו זכר בפירות, ובמ"ו בשבט באילנות. אולם רמו גדול יש בו דכשהאבות נידונים במ"ד של מעלה, מסתכלים גם במעשה הבנים לראות

איך נתחנכו על ידם, ואם העמידו זרע ברך גידולי קודש לתורת ה' ועבודתו, ובערך זה דנים אותם, וכשהבנים נידונים מסתכלים במעשה אבותיהם, ובערך זה המה נידונים, כמ"ש השלח"ק עה"פ וזכרתי את בריתי יעקב עי"ש, וע"כ במ"ו בשבט שהוא ר"ה לאילנות עושים זכר בפירות, וברא מזכי אבא, וע"ז נפקדים האילנות לטובה, ובעצרת מתפללים על הפירות ע"י זכירת האילנות, והבן. (דברי יוא"ל)

☆

מנהגן של ישראל תורה היא, מה שבחמשה עשר בשבט שהוא ראש השנה לאילנות עושים זכר באכילת פירותיהם. ונראה עפ"י ק"ו ולח"ה בקדושת יו"ט (פרי משפטים) לברא נוסח הברכה אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, הדינו שנתן את התורה לנו בידים וברשותינו, לדרוש ולהוסיף בה כפי שכלי עיני העדה שבכל דור ודור, עי"ש, אכן י"ל דכה זה שניתן לנו רשות לדרוש ולהוסיף הוא רק כדי שיוכלו החכמים להוסיף גדרים וסיגים כדי שנוכל לשמור אי"ע מתחבולות היצר, אכן המלאכים שאין יצר הרע מצוי בהם לא שייך בהם להוסיף על מה שנצטוו, והנה אחו"ל כשעלה משה למרום לקבל התורה טענו המלאכים ואמרו תנה הודך על השמים, ובבני יששכר מביא דברי החיד"א דהמלאכים טענו בטענת דינא דבר מצרא, אבל קי"ל שאם יגיע איזה פסידא כל דהו להמוכר אם יעמוד הממכר ביד המצרן אן

טענת המצרן טענה, עי"ש, ולדרכנו י"ל דמשו"ה איכא פסידא למוכר כאשר יקבלו המלאכים את התורה כיון שאין להם יצח"ר ולכן לא יוכלו להוסיף ולהדש בתורה, ולכן זכו בנינו לקבל את התורה, והנה בקדושת לוי כתב בפלוגתת ר"א ור"י חד אמר בניסן נברא העולם, וחד אמר בתשרי נברא העולם, והנה התוסי (ר"ה כז). כתבו לפרש האדם נברא בכ"ה באלול ונמצא מט"ו באב עד כ"ה אלול ארבעים יום נגד יצירת הוולד, וכן למ"ד בניסן נברא העולם האדם נברא בכ"ה באדר נמצא מט"ו בשבט עד כ"ה אדר יש ארבעים יום נגד יצירת הוולד, עי"ש, והנה אחו"ל שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית אם ישראל מקבלין את התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתהו ובהו, ולפ"ז שפיר יובן דהנה התורה נקרא עין חיים, ומצוות דרבנן הם פירות האילן, ולדברינו התנאי נתקיים רק ע"י פירות האילן הן המה המצוות דרבנן, ורק עי"ז נצדו בנינו את המלאכים וזכו לקבל התורה, ועל כן במ"ו בשבט שהוא מ"ו יום קודם בריאת העולם שהי באדר נהגין לאכול פירות כדי לחזרות שכל העולם לא נברא רק בשביל פירות האילן כי בלאו הכי היו המלאכים מנצחים ולא נתקיים התנאי ש"ישראל" מקבלין את התורה, אולם עכשו שניתן רשות להוסיף ולהדש והן המה פירות האילן שע"י"ז יש להקב"ה טענה נכונה שהמלאכים לא יקבלוה.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שלי"מ"א)

עויל' מילתא בטעמא מה שנוהגין בתפוצות ישראל להרבות במיני פירות של אילנות כמי"ש הגר"א. כי הנה היום הזה הוא ראש השנה לאילן כדאיתא בגמרא (ר"ה ב.) ובכן מן הנכון להזכיר מליצה ישרה על ישראל כדי שיצאו זכאי בדיון, והוא על פי המבואר בדברי אי"ז בייטב לב כי לא מבטיי שהקבי"ה מה שעתידי אדם בעצמו להטיב, אלא אפילו זכות דורותיו כדמצינו במדרש שהקבי"ה עושה חסד לראשונים בזכות אחרונים, עיי"ש בדבריו, והנה כתב בבני יששכר בבואור הענין שעושין יו"ט במי"ו בשבט, כי בכיה אדר התחלת בריאת העולם לשיטת רבי יהושע דבניסן נברא העולם, והתחלת בריאת העולם הי' בכדי להקרא מלך כי אין מלך בלא עם, וסוף מעשה במחשבה תחילה הן המה ישראל שעלו במחשבה תחילה כדאיתא במדרש כי המה ימליכוהו בעולם והמה יתחננו למלך הכבוד, והנה אחו"ל ארבעים יום קודם יצירת הוולד מכריון בת פלוני לפלוני, וכדוגמא הלזו ארבעים יום קודם כיה אדר הוא זמן שלפנינו מי"ו בשבט ישראל עלו במחשבה להתחתן במלך הכבוד, ועל ידי עליית מחשבתם כביכול נתהווה בריאת העולם, ועל כן קבעוהו לשמחת יום טוב, עכ"ד, מבואר מזה כי ביום הזה נתעורר רצון העליון לברוא העולם, ואמרו חו"ל שנמלך בנשמותיהם של צדיקים וברא את העולם, וביאר בבני יששכר שצירף מעשיהם הטובים אשר עתידים לעשות לכשיברא העולם, עיי"ש, ולכאורה אם הקבי"ה צפה והביט על מעשי בני אדם הלא ראה גם מעשי הרשעים שהם עתידים להכניסו הלא איכא למיהש שיכטל ברוב, אכן מאחר שמצרפין מעשיהם הטובים

של הצדיקים והמעשים טובים של בניהם ודורותם אחריהם עד סוף כל הדורות, ולא המעשים רעים שעתידין לעשות, הרי יש להם להצדיקים זכותים רבים ואינם בטלים ברוב ונברא העולם בשבילם, ומעתה מבואר מה שאוכלים פירות ביום הזה שהוא ראש השנה לאילן, כי אילן רומז לאדם, כמי"ש כי האדם עץ השדה, ובא להורות שבריאת האדם לא היתה אלא בזכות שיצטרפו לו פירותיו ותולדותיו עד סוף כל הדורות, ורבו הזכויות על המעשים הרעים ועל כן נברא העולם, ובזכות זה גם אנהנו נצא זכאי ביום הדין, ובלכתנו בדרך הזה כי ביום הזה עלתה במחשבה לפני השי"ת כל המעשים טובים שעתידין ישראל לעשות, יעלה לנו ביאור נכון בדברי קדשו של הר"ח"ק מרן מהרצ"א זי"ע בבני יששכר שיש קבלה מרבותינו להתפלל במי"ו בשבט על אתרוג כשר יפה ומחודר שיומין השי"ת

בעת המצטרך למצוה, עכ"ד, והגם כי אין הדברים יוצאין מפי פשוטן, אכן יתכן לומר כוונה עמוקה בזה, והנה מבואר במדרש פרי עץ הדר אלו ישראל, מה אתרוג זה יש בו מעם ויש בו ריח כך ישראל יש בני אדם שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים, וכו' וערבי נחל אלו ישראל, מה ערכה זו אין בה מעם ואין בה ריח כך הם ישראל יש בהם בני אדם שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, עיי"ש, ולכן ביום זה שדנין את האילן הרומז לאדם, כי האדם עץ השדה הנותן פירות, היום הזה מוכשר להתפלל ולשפוך את הנפש בתחינה ובקשה להי על עצמו שיהי בו ענין האתרוג שאף שאין בו לא תורה ולא מעשים טובים, מ"מ יראה הקבי"ה את פירותיו ובניו אחריו שהם בכחית אתרוג מעם וריח שיש בהם תורה ומעשים טובים ובזכות זה יצא זכאי בדיון. (בי"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

סיפר הגאון רבי יצחק ווייס אבד"ק ווערבויו זצ"ל ששמע מנכד הר"ה"ק בעל ישמח משה זי"ע שאמר שזקינו נהג לאכול בט"ו בשבט י"ג פירות דווקא כמנין אחד.

וסיפר הגה"ק ר' יצחק מסטוטשין זצ"ל נכד הגה"ק ר' משה מראזוואדאו זצ"ל חתן הגה"ק בעל יטב לב זי"ע שבני דברים נתן זקינו הנ"ל בדרכו בקודש של מוה"ו הגה"ק בעל ישמח משה זי"ע ואחד מהם היה להדר לאכול י"ג מיני פירות.

אצל מרן רביה"ק זי"ע היה המנהג שהיה אוכל ביום ט"ז בשבט ולא בלילה כמנהג שאר צדיקים את הפירות וערך שולחנו הטהור לפני עדת צאן מרעיתו, ביום זה באו ונתקבצו להסתופף בצל הקודש אדמור"ם ורבנים מכל קצווי העיר ניו יארק וכמנהגו בקודש שבשולחנותיו הטהורות ביומי דפגרא בימי החול בחול המועד, ל"ג בעומר וכדו' לא היה אומר דברי תורה, אלא היה משיח בשיחות חולין של תלמידי חכמים, במנהגו של ישראל ועובדות אבות"ק ורבותינו הק' נבג"מ, ובשעת הסעודה היו מזמרין קאפיטל צ"ו מספר תהלים.

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו וזוגה מביקים

בשפתי צדיקים

גדולים מעשי צדיקים

דהרמז הוא שאוכלים מיני פירות כנגד היום בחודש ולפי ב"ש שראש השנה לאילנות הוא בא' שבט ע"כ כתב בלשון יחיד, ולפי"ז גם מוכן למה כתב בהמשך דברי המשנה "כדברי ב"ש" ולא כתב "דברי ב"ש" כמו בכל מקום, דר"ל דלכאורה תקשי למה תני "לאילן" בלשון יחיד, ע"ז מתרץ "כדברי ב"ש" דבא' שבט ר"ה לאילנות. (זכר צדיק לברכה)

לתיקוני שדרתיך

ביום חמשה עשר בשבט שנת תש"ה, שבועות מספר לאחר שמרן רביה"ק נשתחרר מציפורני הרשעים ימ"ש והי בשווייץ, מצא רבינו את ר' אלעזר שענדאדאף ז"ל שגם הוא נוצל מהרשעים, ואמר לו רביה"ק שהיות שהוא בדרכו לבקר חולים אצל הגה"צ רבי שלמה צבי שטראסער זצ"ל אבדק"ק דעברעצין לכן בקשו רבינו להתלוות עמו לבית החולים, הלה נעתר לבקשתו לנסוע עם רבינו, על אם הדרך אמר לרבינו שהיות שהיום חמשה עשר בשבט יאמר נא רבינו איזה דבר תורה מענינא דיומא, רבינו שח עמו אז כמה ענינים על יום ט"ו בשבט, אחד מהם נשאר בזכרוננו והוא כדלהלן: לכאורה למה בט"ו בשבט שהוא ראש השנה לאילנות נוהגים לאכול פירות לרמז שיתפללו שיוציא פירות טובות, ובשבועות שאז דנין את הפירות בעצמן אז נוהגין להעמיד אילנות בביהמ"ד ובבתים, והלא הי' צריך להיות להיפוך, כשדנין האילנות יעמידו אילנות וכשדנין הפירות יאכלו הפירות ויבקשו עליהן, ותירץ רבינו ז"ל דאפשר לרמז בזה שכשיש לאחד איזה משפט לא ילך בעצמו לטעון עליו ולזכות את עצמו אלא יקח סניגור שהוא ימליץ עליו, ולכן כשראש השנה לאילנות אוכלים פירות כדי שיתפללו הם שהאילנות יזכו בדיון, ובשבועות כשדנין את הפירות מעמידין אילנות, ויהי כעבור כמה שעות כשהגיע ר' אלעזר לביתו והנה הוא רואה שהגיע לו מכתב מהממשלה שהיות ועדיין המלחמה הוא בעיצומו לכן כל הבחורים צריכים להתייצב שוב לצבא, והוא בתוכם, ולמחרת צריך להתייצב במקום המיועד ולשרת בצבא, ר' אלעזר הבין תיכף שרבינו בדברי תורתו כיוון אליו והחליט שהוא בעצמו לא יתייצב אלא ישלח שליח במקומו, וכן עשה שביקש מחבירו שילך להתייצב ויאמר שם שהיות והוא נשאר אחד ממשפחה ואין לו שום קרוב שידאג עבורו לכן הוא מבקש שישחררו אותו, חבירו נסע לשם והציג את טענותיו של ר' אלעזר, הגענעראל קיבל את דבריו ונתן לו כתב שחרור.

(שם)

פע"א נסע מרן הבעש"ט הק' בדרך ביחד עם תלמידו האהוב הרה"ק ר' משה מדאלינא זצ"ל, זאת היתה באמצע החורף שהקור והשלג גדול מאוד, ובאמצע נסיעתם נזכרו הלא היום הוא ט"ו בשבט, ואין להם שום פירות לברך כדי לקיים מנהגן של ישראל לברך על הפירות ביום הזה, מיד ציזה הבעש"ט זי"ע להסיב מן הדרך לצד אחד השדות, ונסעו כך זמן קצר, ופתאום הגיעו למקום שאין שם שלג וקפירות רק אויר חם כמו בקיץ ממש, ונכנסו לפרדס אחד מלאה מפירות, ולקחו מפרי הארץ וברכו בשמחה רבה, אח"כ נסעו משם, ותלמידו הרה"ק ר' משה לקח עמו לדרך כמה פירות משם כדי להביאם לביתו ולא נתן לב כלל לשאול את עצמו על הנפלאות הגדולות שנעשו כאן, כי מאין בא באמצע חורף חזק וקשה, פרדס כל כך נהדר עם פירות יפות, כי היה רגיל מאוד בנסים ונפלאות כאלה אצל רבו מרן הבעש"ט הק' זי"ע וחזרו משם לדרך המלך והמשיכו בדרך, כשעמדו לנוח קמת באמצע הדרך, התחרט הרה"ק ר' משה למה לא לקח יותר מהפירות האלו, וחזר חזרה לחפש את הפרדס עם הפירות על אותו הדרך, אך לשוא, כי בשום אופן לא מצא את הפרדס, כשחזר למקומו הבחין שאף הפירות שלקח עמו גם כן נעלמו, והצטער על זה, ושאל את רבו הבעש"ט הק' על פשר הדבר, ענה לו רבו הק' כי הפירות נעלמו מעצמן, כי באמת לא הי' שם פרדס מעולם, רק היות כי היום ט"ו בשבט ולא הי' לנו שום פירות לברך עליהם, על כן המשכתי לשם פרדס מארץ ישראל לצורך מצוה, אבל לא ליהנות ממנו באופן פרטי, כי אין ליהנות ממעשה נסים.

(דרך צדיקים)

ראש השנה לאילן

בשולחנו הטהור של מרן רביה"ק זי"ע בחמשה עשר בשבט שנת תשי"ד הי' נוכח הגה"צ רבי שלמה משה הלוי אונגאר ז"ל אב"ד נייטרא, באמצע הסעודה אמר הגה"צ מנייטרא לרבינו שיש שהיו נוהגים לאכול בט"ו שבט ט"ו מיני פירות כנגד ט"ו שיר המעלות שבתהלים, שאלו רביה"ק מהיכן מקור המנהג, ולמה דווקא כנגד השיר המעלות, אולי הכוונה הוא נגד יום ט"ו בחודש, ענה אחד המסובין שאם הענין הוא כנגד היום בחודש, א"כ לפי שיטת ב"ש היו צריכים לאכול רק מין אחד דהרי ב"ש אומרים שבאחד בשבט ר"ה לאילנות, אמר לו רבינו שלפי"ז אפשר לתרץ הדקדוק למה תני במתני' ר"ה לאילן בלשון יחיד, ולפי הנ"ל שפיר יובן

אלו דברים שהאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה

מסופר דהרה"ק רבי יצחק אייזיק מזדיטשוב זצ"ל היה רגיל לערוך שלחנו בכל שנה ביום ט"ו בשבט, ליד השלחן הסיבו חסידים רבים והרבי חלק להם פירות, קרה פעם שהתרבו האורחים, ולמרות שהיו פירות רבים על השלחן, לא הספיקו לצבור הגדול, קם הרבי ואמר: אם פירות אתם מבקשים הבה ואגידיה לכם איה איפה תמצאו אותם: שנינו במשנה: "אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה ותלמוד תורה כנגד כולם" לנו ועסקו בתורה, ותמצאו בלי דוחק פירות הרבה, מלבד הקרן הקיימת לכם לעולם הבא.

אתרוג בחמשה עשר בשבט

גביר אחד הי' פעם בחמשה עשר בשבט אצל הרה"ק הרמ"מ מקאצק זי"ע, ציוה הרה"ק לתת לו כיבוד דג מלוח, הביאו את הדג המלוח, והרה"ק הוציא ממנו את הביצים, שקורין "רויגין", נתנם להגביר ואמר לו: עס-רויגין" (אכול ביצי דגים). צליל המילים היו נשמעים כמו "אתרוגין", והשומעים לא הבינו פתרון הדברים, באותה שנה היתה מלחמה בעולם, הדכים היו משובשות בגייסות, ואי אפשר היה לפני חג הסוכות להשיג אתרוגים, והגביר הנ"ל היה אז בחוץ לארץ ועלה בידו להשיג אתרוג מהודר מאוד, והביאו בשלום להרה"ק מקאצק, או אז הבינו הרמז שרמז הצדיק בחמשה עשר בשבט, שכן מבואר בספה"ק שבחמשה עשר בשבט יש להתפלל על אתרוג כשר.

*

סוחר האתרוגים שבעיר קאריץ היה לו מנהג שהאתרוג היפה והמהודר שהיה מוצא היה מביא להרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע ורק אח"כ היה מתחיל במסחרו במכירת האתרוגים. ביום אחד נפלה מריבה בין שני ילדים, בין בנו של המלמד ובין בנו של הרה"ק ר' פנחס כל אחד משניהם טען כי לאביו יש האתרוג המהודר ביותר, פלוגתתם נחרפה מיום ליום עד שביום אחד הכה הבן ר' פנחס מכת לחי את הבן של המלמד, הילד רץ ויספר להרה"ק ר' פנחס שבנו הכה לו מחמת שהעזי לחלוק עליו ולומר שלאביו יש אתרוג יותר מהודר.

הרה"ק ר' פנחס הרהר קמעה ולאחר מכן לקח את האתרוג שלו והראהו להילד ושאל אותו: האם עכשיו גם אתה אומר שלאבך יש אתרוג יותר מהודר ממנו, והילד עמד בשלו ואומר: אכן, אתרוג זה יפה הוא מאוד, אבל של אביו יותר מהודר הימנה, הרה"ק ר' פנחס ביקש מהילד שיביא לו את האתרוג של אביו כדי להתוודע אם אכן הצדק כדבריו,

לאחר רגעים ספורים חזר הילד ובידיו האתרוג של אביו, ר' פנחס נתפלא מיפיו של האתרוג אשר עינו לא ראתה כזאת, אך לא היה יכול להבין הלא הסוחר בוחר בשבילו האתרוג המהודר ביותר, ר' פנחס קם והלך אל עבר בית הסוחר כדי לשאול אותו מה זה ועל מה זה, והסוחר אמר לו: ימחול לי כבודו רק באמת אני בעצמי עוד לא ראיתי את האתרוג של המלמד, מפני שיש לנו עיסקא זה רבות בשנים שהמלמד נותן לי הכסף ממה שחשך כל ימות השנה ותמורת זה הוא בוחר לעצמו אתרוג ע"י שמכניס את ידו לתוך הארגז של האתרוגים והאתרוג שיוצא ראשונה זה הוא לוקח לעצמו.

ר' פנחס גמר בדעתו שהסיפור עם האתרוג הוא אינו כל כך פשוט והחליט לשאול את פי המלמד בעצמו, המלמד סיפר לו את כל הסיפור כמו שסיפר לו הסוחר, אבל מכל מקום שאל אותו ר' פנחס איך זה יכול להיות שבכל שנה ושנה יש לך את האתרוג המהודר ביותר, השיב לו המלמד כתוב בספה"ק שיום חמשה עשר בשבט מסוגלת להתפלל על אתרוג יפה ואני נוהג בכל שנה ושנה להתפלל ביום חמשה עשר בשבט שאזכה לאתרוג מהודר בחג הסוכות.

ר' פנחס הבין שיש לו עסק עם צדיק נסתר שרוצה להסתייר את צדקתו, ואמר לו: אם הקב"ה זיסה אותך באתרוג מהודר כזה אני רוצה להזמין לקידושא רבא בסוכתי ביום א' דסוכות, המלמד הסכים להזמנה וביום א' דסוכות הלך לביתו של ר' פנחס, אחרי קידוש המתין ר' פנחס לשמוע מהמלמד איזה דברי תורה אבל המלמד ישב דומם והביט על הסוכה ועל הסכך, לפתע פתח את פיו ושאל מהרה"ק ר' פנחס למה סוכתו מלאה עם זבובים, הלא אינו כבוד להסוכה הקדושה שיתוכבוו שם בריות שאינם כשרות, שאל אותו ר' פנחס: האם בסוכתך לא נמצא בריות כאלו, השיב לו המלמד בשלילה, אם כן – אמר לו ר' פנחס – ברצוני לבקר מחר בסוכתך לקידושא רבא, בכבוד גדול - השיב לו המלמד - כשהגיע ר' פנחס לביתו של המלמד ראה שאכן הסוכה נקיה היא מכל הרחשים האלו, ר' פנחס ישב כן שקוע בהרהוריו כשלפתע נשמע קול של זבוב שנכנס להסוכה, פנה ר' פנחס להמלמד ושאלו וכי איך אמרת שלא נמצא בסוכתך שום בריה אינה טהורה, השיב לו המלמד זבוב זה לא עברה אלא בשבילך כדי שלא יהיה לך חלישות הדעת, ר' פנחס יצא מביתו של המלמד שמח וטוב לב על שזכה להכיר את אחד מהל"ו צדיקים שבדור, וחשב בדעתו שאחרי החג ימשיך לבקר בהיכלו כדי ללמוד עמו. מה נורא היתה צערו של ר' פנחס כששמע למחרתו שהמלמד נעלם ועקבותיו לא נודעו, כנראה עוד לא הגיע הזמן שיתגלה צדקתו.

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית מרת חי' מייזליש ע"ה

בת כ"ק מרן רבינו משה זיעו עכ"א

נלב"ע ח"י שבט תשנ"ג לפ"ק

זכרו תורת משי"ה

אנשי שלומינו תושבי וויליאמסבורג הע"י

השתדלו והרבו לעשות נייחא לנשמתו הטהורה של

רביה"ק מרן **משה** בן רביה"ק מרן **חיים צבי** זיעוועכי"א

בתרומה נדיבה וחשובה

למען החזקת כולל עצי חיים

צדקת רבי מאיר בעל הנס בארה"ק

הכולל הק' גתייסד על ידו וגם נשא בעול החזקתה רבות בשנים

וזה לשון קדשו של

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

במסיבה לטובת הכולל שנערכה בב"פ ביום השלושים להסתלקותו של רביה"ק זי"ע

"דער כולל עצי חיים ד'סאטמאר אין בני ברק

איז דעם טאטנ'ס הייליגער כולל אין ארץ ישראל

לצדקת רבי מאיר בעל הנס..."

תורתו מגן לנו הוא ימליץ טוב בעדינו

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים כפתור ופרח משוקדים

דהנה שמאי היתה מידתו מידת היראה, ולפי שיטתו באים כל ההשפעות לאדם בר"ה, וכיון שכן נשלם זה השפע ביום א' שבט ד' חדשים לראש השנה, כמו שהתבואה והזיתים משיביאו שלישי, כן בזה השנה יש לה י"ב חדשים וד' חדשים הם שלישי ואו חשבי שנגמרו ההשפעות, על כן או ראש השנה לאילן, אכן הלל מדה אחרת היתה לו ומדתו היתה מידת החסד שהיא אהבה, ותשובה מאהבה, וא"כ לשיטתו הברכות והשפע שנעשה מזה הוא בחג הסוכות בט"ז תשרי, ומי"ט א' של סוכות עד ט"ז שבט ד' חדשים שלישי השנה, על כן ב"ה אומרים בחמשה עשר בו. (שם משמואל)

☆☆☆

במשנה (ר"ה ב.) באחד בשבט ראש השנה לאילן בדברי בית שמאי, בית הלל אומרים בחמשה עשר בו. והנראה עפ"י מ' דאיתא בגמ' (שבת לא.) מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי אמר לו גיירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבידו, בא לפני הלל גיירי וכו', ואיתא בספ"ק מ' שמש דב"ש הוא מסטרא דגבורה לכן דחפו, אבל ב"ה המה מסטרא דחסד לכן קרבו וגיירי ע"כ, והנה כתיב בפר' בחוקותי אם בחוקותי תלכו ופרש"י שתהיי עמלים בתורה, ועץ השדה יתן פרוי, ומעתה י"ל ע"ד הרמז במתני' הנ"ל דב"ש שהם מסטרא דגבורה ס"ל כפשוט דרק למי שלמד התורה עץ השדה יתן פרוי, אבל לאיש אחר שעוסק במשא ומתן לא, אבל ב"ה שהם מסטרא דחסד ס"ל דאף להבעה"ב שעוסקין בעבודת האדמה או במי"מ אם הם תמכין דאורייתא שמתוקין את הת"ח שיוכל לישב על התורה ועל העבודה להם ג"כ עץ השדה יתן פרוי בברכה שלימה, ולכן לא כתב רש"י על הפסוק אם בחוקותי תלכו, שתהיי לומדין תורה, רק כתב שתהיי עמלים בתורה"ה כלומר בשביל התורה, וזאת עושים גם התמכין דאורייתא אשר סומכין את התלמידי חכמים שזיכלו לעסוק בדברי תורה, והנה אות הראשונה של הא"ב הוא האל"ף הרומז להת"ח הלומד תורה, דאל"ף הוא מלשון לימוד כדכתיב ואל"פ"ך חכמה, ואות ה"טו של הא"ב הוא הסמ"ך רמז על סומך התורה המחזיק את הת"ח, וי"ש באחד כלומר לפי אות הא' שבא"ב דהיינו האל"ף, בשבט ר"ה לאיל"ן הוא האדם הנקרא ע"ץ הואיל שהוא דבוק בעץ החיים, ע"י לימוד התורה, ודווקא לזה עץ השדה יתן פרוי, כדברי ב"ש, כלומר כפי שיטתם במקום אחר שמתמירין, היות כי הן המה מסטרא דגבורה, וב"ה שהם מסטרא דחסד, אומרים בחמשה עשר בו, כלומר לפי אות ה"טו שבא"ב הוא הסמ"ך דהיינו להתמכין דאורייתא ג"כ יעלה השרף ועץ השדה יתן להם פרוי והיקבים ימלאו תירוש בברכה ובשפע מרובה. (נפש יהונתן)

ברי"ש פ"ק דראש השנה תנן בא' בשבט ראש השנה לאילן בדברי בית שמאי, בית הלל אומרים בחמשה עשר בו. ושמעתי בשם אדמו"ר הגה"ק מדאל"נא זללה"ה לפרש פלוגתת ב"ש וב"ה דלשיטתם אולי, דידוע שצירוף שם הז"ה ב"ה של חודש שבט יוצא מהפסוק המר ימירנו ויהיה הווא, וידוע דכשצירוף השם הוא כסדרו חמו הוא על החסדים, וכשאינו כסדרו רמזו על גבורות ודינין, וכאן תחילת הצירוף הוא שלא כסדרו שהקדים את ה"א לז"ד (השר ימירנו) ובסופו הי כסדרו, וא"ז קודם לה"א (ויהיה הווא), ולהורות בא אשר תחילת החודש עד חמשה עשר בשבט הם ימי דין, ומט"ז בשבט רחמים וחסדים, ולכן ב"ש שהם מסטרא דגבורה קאמרי דראש השנה לאילן הוי בתחילת החודש הרמזו לגבורה, דתחילת שם הז"ה הרמזו על תחילת החודש אינו כסדרו, וב"ה שהיו מסטרא דחסד ורחמים אמרו שר"ה לאילן הוא בט"ז בו, כיון שבו מתחיל לשלוט החצי השני של שם הז"ה שהוא כסדרו, ולכן נקט במתני' באחד בשבט ר"ה לאילן "כדברי" ב"ש, דהיינו כדברי ב"ש במקום אחר, דאולי לשיטתם, ובוה מדויק הא דנקט גבי ב"ש לשון דבור (כדברי ב"ש), וגבי ב"ה הלל לשון אמירה רכה (וב"ה אומרים), דדיבור רמזו על מדת הגבורה ואמירה על החסד, והוא דבר נפלא. ויש להוסיף על זה מה שכתב התוס' יוט"פ פ"ד דסוכה דחציו הראשון של השם אותיות יו"ד ה"א הוא לשון אימה, וחציו השני וא"ז ה"א הוא לשון שמחה, עיי"ש בטעמא דמילתא, והנה אמרו חז"ל דאין שמו שלם ואין כסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק, וכתב בישמח משה דהכוונה בזה דאין שמו שלם, דמשמש רק באותיות יו"ד ה"א משמ, וכשימחה זרעו של עמלק יתקיים יישימו ח' שמים ויתגל ה' ארץ, והיינו כי לעת עתה נראית רק בשמים השמחה וגדולתו באתגליא, אבל בארץ הוי באתכסאי, ולעתיד לבוא יתקיים גם "ותגל הארץ" בב"א, וזהו טונת הכתוב פקודי ה' ישרים משמחי לב, "פקודי" ה' דהיינו האותיות הנעלמות משם הז"ה ב"ה (דפקודי משמש מלשון העלמה וחסרון, כמו לא נפקד ממנו איש) שהם אותיות וא"ז ה"א, כשהם "ישרים" כסדרן, הם "משמחי לב", והנה כי כן ביום ט"ז בשבט שאז פקודי ה' ישרים ויהיה הוא כסדרו בוודאי משמחי לב. (מנחת יצחק)

☆☆☆

במשנה (ר"ה ב.) באחד בשבט ראש השנה לאילן בדברי בית שמאי, בית הלל אומרים בחמשה עשר בו. והנראה לפרש דהנה ידוע כי כל שפע החיים נשפע ביום הרת עולם בראש השנה כמו שאנו מתפללים וזכרנו לחיים, ואז זה בא ע"י תשובה מיראה כי כל באי עולם יעברו לפני כבני מרוח, לא כן הוא בחג האסיף אשר זמן תשובה מאהבה היא, וי"ל דשמאי והלל לשיטתם אולי

הדרשת והקרת

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלפולים,
שמקורותיהם בענינא דיומא נאמרים

בענין ברכת שהחינו על אתרוג בט"ו בשבט

כלל, ואם ברכת שהחינו על הראיה או על האכילה חיובא היא, כמו ברכת שהחינו על קיום המצות, א"כ איכא משום אין עושין מצות חבילות חבילות, וכו'.

וכאן בנידון שלנו נ"ל, הגם דיוצא בברכה על הראיה, וי"ל לפי מנהגינו דאין מברכין על הראיה, לפי שלא כל אחד נהנה בראיה בעלמא, ובתשו"א ביארתי דוודאי אין שמחה בראיית פרי כמו רואה אדם שחביב עליו, והשמחה היא כשרואה הפרי על לעתיד שיאכל ממנו כשירצה, והיינו רבוותא דכתב המחבר, אפי' כשרואה ביד אחר לא מהני כשרואה שלו שיוכל לאכול ברצונו, אפי' כשרואה ביד אחר או על האילן דצריך תלישה, מ"מ מברך על ראיית גמר פרי שיוכל לקנות ולאכול, ויש הרבה בני אדם שאינם שמחים משו"ה מפני שיכולים להנות ממנו עד שאוכלים.

וי"ל דבראיית אתרוג כולם שמחים, דשמחה היא לו כשרואה דבר שיוכל לקיים בו מצות ה' והא על עשיית מצוה מברכין מדאי טעמא, והגם שאפ"ל כן, מ"מ כיון שנהגים שאין מברכים על ראייה כלל, הו"ל כמכיון שלא לצאת בברכת שהחינו שמברך על המצוה לצאת גם על הראיה ואכילת הפרי, וכיון שכונתו שלא לצאת, לכו"ע לא יצא, וכ"ש בדבר דתליא בדיבור, ואחר כוונת הלב הן הן הדברים, דלא יצא כשמתכוין שלא לצאת, עכ"ל הכת"ס.

היוצא מדברי דסבר דביו כאילו מסוין בהדיא שלא לצאת בברכת שהחינו של נטילת ד' מינים, את חובת הראיה ואכילת הפרי, וועיק בן איש חי פ"ר ראה שג"כ סבר כטעם זה וכותב שבמדינתו נוהגין שכשאוכלין אתרוג קודם סוכות מברכין שפיד שהחינו]

דעת המהר"י אשכנזי בדעת המהרש"ק

בתשו" מהר"י אשכנזי (א"ח סי' ט) כתב כעין ד' השער אפרים, וסובר שכין שכבר בירך שהחינו על האתרוג בשעת נטילתו למצוה, חלה הברכה גם על הראיה, וכעין שכתבו הפוסקים ליקח פרי חדש לאכילה לגבי קידוש ליל ב' דר"ה, וברכת שהחינו עושין לקידוש ויוצא בו הברכה על הפרי החדש, ע"כ ברור דלא יברך עוד בשעת אכילת האתרוג שהחינו,

בשו"ת שער אפרים (סי' לה) דן בהשאלה האם על אכילת אתרוג צריך לברך ברכת שהחינו, דבשו"ע או"ח (סי' רכ"ה ט"ו) איתא פרי אינו מתחדש משנה לשנה, אפי' אם יש ימים רבים שלא אכל ממנו אינו מברך שהחינו, ע"כ. ולפי"ז מסיק השער אפרים (הובאו דבריו בבאר היטב (שם סי' י"א)) שעל אכילת אתרוג אין לברך שהחינו כיון שהוא דר באילנו משנה לשנה.

והמשנה ברורה (סי' ט"ז) מבאר דבריו שכין שאפי' בימות החורף אינו משתנה ועומד בירקותו כל השנה, אין הנאה נרגשת בחידושו, דזה המין אינן חדש בעצם וכו', ע"כ.

דעת הר"ש קלוגער וטעמו

בתשו" האלף לך שלמה (א"ח סי' צ"ב) ג"כ דן בשאלה במי שאוכל מרקחת אתרוגים בט"ו בשבט, וכותב דוודאי מי שכבר בירך שהחינו על האתרוג בשעת נטילת הד' מינים בסוכות, אין לו לברך שוב על המרקחת.

וטעמו, כיון שבאמת עיקר חיוב ברכת שהחינו על פרי חדש הוא בשעה שרואהו לראשונה (כדאמרי' בעירובין (מ) וכן נפסק בשו"ע (סי' רכ"ה ט"ג) וכ"ה בסדר ברכות הנהנין לבעל שו"ע הרב (פ"א סי' ב), אלא שנהגו שלא לברך עד שעת האכילה, והטעם כמ"ש המג"א ובסדר הברכות ה"ל שכין שמי שלא נהנה אין לו לברך בשעת ראייה, ולכן כדי לא לחלק בין מי שנהנה ובין מי שלא נהנה בראיתו, נהגו לברך תמיד בשעת אכילה. ע"כ.

אמנם מי שבירך בשעת ראייה יצא בברכתו ואינו מברך בשעת אכילה, וכמ"ש הרמ"א שם, ועפ"י"ז מסיק ר"ש קלוגער שם, דה"ה בנידון דידן כיון שעכ"פ כבר בירך שהחינו על האתרוג בשעת נטילת ד' מינים, דהיינו בשעת ראייה, שוב אין לו לברך יותר והווי ברכה לבטלה, עכ"ל.

הערת הכת"ס ע"ד המהר"ש קלוגער

ברם, בתשו" כת"ס (א"ח סי' כג) דוחה סברא זו שברכת שהחינו יוצאים ע"י הברכה שבירכו בשעת הנטילה, ומבאר דברכת שהחינו קאי על המצוה, שזכה וד' החיידו לעשות המצוה, ולא קאי על הפרי

"וכן בכל פרי אחר גמרו", והרי לדעת השו"ע מברכים בורא פרי העץ על כל פרי אפי' קודם גמר פריז כמו שהביא בעצמו, ע"כ.

☆

ובקובץ אור תורה (שנה ב' קונטרס ד' סי' ס"ט) מעיר שם שלפי"ד הכת"ס יש להסתפק האם על חתיבת אתרוג מברכין בורא פרי העץ, דהנה באו"ח (סי' ר"ב ס"ב) כתב ושאר כל האילן משיציא פרי מברכין בורא פרי העץ, ובלבד שלא יהא מר, דאז אין מברכין עליו כלל, והרי אתרוג זה מר הוא ואין לו טעם כלל רק ע"י שמתקנן אותו בתערובות צוקע"ר ע"י האור וכדו', והמג"א (שם סק"ה) כתב דפרי מר שמתקנן אותה ע"י האור מברכין שהכל.

אבל מאידך גיסא י"ל דכיון דרחמנא אחשביה פרי לצאת בו מצות פרי עץ הדר, ע"כ חשבין ליה גמר פרי ג"כ לענין ברכה ומברכין עליו בורא פרי העץ, אלא דאז יש גם לברך עליו שהחיינו.

נמצא דממנ"פ ד' הכת"ס צ"ע דאי אק מברכין שהחיינו משום שלא נגמר הפרי, א"כ אק לברך עליו בורא פרי העץ דעדין לא נגמר הפרי, ואם נאמר דלענין ברכת בופה"ע אמרינן דרחמנא אחשביה לפרי א"כ נימא נמי אחשביה לענין שהחיינו וצ"ע.

☆

עוד טעמים שאין לברך שהחיינו

באשל אברהם (ארח"י סי' רכ"ה) מחדש טעם חדש שאין לברך שהחיינו על אכילת אתרוג מטוגן, כיון שאין ניכר אחר הטיגון באתרוג אם הוא חדש או ישן, ואם ראוי בכלל לברכת שהחיינו, וקודם הטיגון הרי לא עמד כלל לאכילה וא"כ לא שייך לברך עליו שהחיינו, עיי"ש.

☆

בשדי חמד מביא בשם ספר יפה ללב שכ' שאין לברך שהחיינו כיון דתנן במשנה (פ"ג דביכורים) שאתרוג שווה לירק, וא"כ על ירק גם אין מברכין שהחיינו, היינו לפי שיטת השל"ח (הרד"ב מג"א סי' רכ"ה סק"ד) שעל פרי האדמה אין מברכין שהחיינו, אך יש חולקים בדבר.

☆

למעשה - רוב הפוסקים סוברים דאין לברך שהחיינו, אך מ"מ כיון דיש סוברים דנהוגים לברך שהחיינו על האתרוג (עי' שו"ת אסי"ד מע' ברכות סי' ב' סק"ב, שו"ת דברי ספרים סי' כ"ב ע"ן חיים ה' סוכה פ"ד בשם הר"ר יוסי מניקול כ"ה"ח סי' רכ"ה אות מ"ג נ"ה) ונכון שיברך שהחיינו על פרי חדש ויכוון לפטור שניהם (שו"ת כתב סופר, ואולי דיש שמטגנים האתרוג עם פרי שקורין קיטיין שהוא פרי חדש ומטעם זה נהגו לברך שהחיינו עליו, תפארת אבות)

ועוד מוסיף לבאר, ומה שנסתפקו מזה מהני ברכה שבייך לצורך מצוה שיפטור בזה אכילת רשות (והוא הערת הכת"ס ד"ל) הנה זה פשוט בעיני, דהרי עיקר ברכת שהחיינו על הראיה נתקנה, אלא דנהגו לברך בשעת האכילה משום לא פלוג וכו', ומשו"ה בדיעבד כשנהנה בראיה ובייך מהניא, וא"כ מה לי אם בייך בשעת הנאת ראיה בלבד או אם בייך כדי לצאת ידי חובת המצוה, וכי בשביל חובת המצוה מיגר ע גרע, סוף סוף הרי נהנה ובייך שהחיינו ובוודאי יצא בזה גם בשביל הראיה והאכילה, עכתו"ה.

היינו דס"ל דלא צריך כוונה מיוחדת בשעת ברכת שהחיינו גם על ההנאה מהפרי, דסוף סוף בכלל מאתיים מנה, שהרי מחזיק הוא את הפרי ומברך על ההנאה שיש לו הימנו מצד המצוה, א"כ ממילא נכלל בה ההנאה שמצד הפרי גרידא.

ובאמת כבר קדמו בלקט יושר (עמ' קמט) שכותב ג"כ שאינו עושה ברכת שהחיינו על האכילה כיון שכבר עשה על הראיה בשעת נטילתה, עיי"ש.

אמנם הפוסקים שחלקו עליו סברו דבר כת שהחיינו של נטילת לולב הוא על קיום המצוה, ואילו שהחיינו שמברך בשעת ראית או אכילה היא על הנאת האדם, ונמצא שב' סוגי ברכות הם, דהרי ברכת שהחיינו על הפירות היא רשות, ואין יתכן לפטור ב' חיובים שונים בברכה אחת.

טעם חדש מהכת"ס והערת הפוסקים עליו

הכת"ס (שם) מביא עוד טעם שאין לברך שהחיינו כיון שלא נגמר בישולה, ואין שמחה בלבם של אדם על הראיה או על האכילה, ואינו נהנה מהפרי אלא רק אחרי שנעשה בו תיקון גדול בתערובת מינים שונים.

☆

אמנם השדי חמד (מערכת ברכות סי' ב' אות ב') טען על הכת"ס הנ"ל שנעלם ממנו משנה שלימה במעשרות (פ"ק משנה ד') התפוחים והאתרוגים חייבים גדולים וקטנים, לפי שתחילתן וסופן אוכל וכו' וכו', וחזינן שם להדיא שעל אתרוגים לא שייך לומר שלא נגמר בישולם, וא"כ שפיר שייך לברך ברכת שהחיינו.

☆

ובליקוטי הערות (בסרס כת"ס) כתב ליישב קושיות השדי חמד וז"ל: ותימה על תמיהתו שלפי הנראה היה מפרש דמה שכתב המחבר (סעי' ד') דאין לברך שהחיינו על הבוסר עד שיעשו ענבים, דהיינו עד ששייך לברך עליהם בורא פרי העץ, והדבר ברור שאין זה כוונת השו"ע, אלא אע"פ שראוי לברך עליו בורא פרי העץ, אין לברך עליו שהחיינו עד שיגמר פרי, וכן פי' שם המשנה ברורה (סק"ר"ב). ועוד תימה שהרי השו"ע סיים

רבות עשו חיל...

מיר אלע תלמידי וחסידיו
סאטמאר ווייסן אז:

רבינו הקדוש בעל ברך משה
זי"ע האט משמש געווען ברבנות
ובנשיאות און נושא בעול געווען פון
אלע קהלות ומוסדות סאטמאר די
בכל אתר ואתר.

אויך האט ער געטראגען דעם
כתר נשיאות פון נאך פילע מוסדות
התורה והחסד, צב"ש: עדה
החרדית, התאחדות הרבנים, קרן
הצלה, רב טוב, און נאך, און ער
האט געטראגען דעם עול פון די
אלע מוסדות הקי על לבו הטהור.

ואת עליית על כולנה...

רבינו הקדוש בעל ברך משה
זי"ע האט יארן לאנג פערזענליך
אליינס אויסגעהאלטען דעם כולל
עצי חיים!

ווייל

אין דעם האט ער געשפירט
א פערזענליכען שייכות צו:

- תורת ארץ ישראל וואס
ווערט געלערנט בקדושה
ובטהרה

- די חשוב'ע יונגעלייט וואס
לערנען תורה מיט מסירת
נפש

- די שיטה הקדושה, מלחמה
לה' בעמלק אז יונגעלייט זאלן
לערנען אין אונזער אייגענעם כולל און
נישט דארפן גיין צו פרעמדע
פלעצער

- אבותיו הקדושים דער
הייליגער עצי חיים, און דער
קדושת יו"ט, ולמעלה
בקודש

- די תורה הקדושה

- צדקת רבי מאיר בעל הנס

- זיין הייליגען פעטער רביה"ק
בעל דברי יואל זי"ע

וויילט איר ווייטער אנהאלטען

דעם פערזענליכען שייכות?

קומט און זייט מחזק

זונטאג פרשת תרומה

כ"ט שבט - יומא דהילולא קדישא של רביה"ק מרן בעל קדושת יו"ט זי"ע

בהיכל ביהמ"ד הגדול

דקהל יטב לב ד'סאטמאר

14 Hooper Street

היו נכונים ליום הזה

ב"ה

אנ"ש היקרים תושבי וויליאמסבורג!

רעזערווירט דעם דאטום

זונטאג פרשת תרומה הבעל"ט

כ"ט שבט - יומא דהילולא קדישא של מוהן הקדושת יו"ט זי"ע

וועט פארקומען דער היסטארישער מעמד

למען

וואס איז איבערגעפלאנצט געווארן דורך רביה"ק בעל ברך משה זי"ע אלץ א דידעקטער המשך פונעם סיגעטער כולל בארה"ק וואס איז נטייטס געווארן בשנת תרס"ט לפ"ק דורך מוהן העצי חיים זי"ע עפ"י צוואת אביו בעל הילולא מוהן הקדושת יו"ט זי"ע

בהיכל ביהמ"ד הגדול דקהל יטב לב ד'סאטמאר

14 Hooper Street

וזה לשון קדשו של מוהן רבינו הגה"ק שליט"א:

ובכן נפשי בשאלתי מול אנ"ש היקרים שיחיו צאי לך בעקבי הצאן ושאו ידיכם לשקול שקלי הקודש לתת את תרומות ה' לטובת כוללינו קופת רבי מאיר בעל הנס ולהחזיק קופת הצדקה בתוך ביתו אל תוך בתיכם להניח ברכה, ואלקא דמאיר יענינו בצירוף זכות אבותינו הק' מייסדי כוללינו להוושע בדבר ישועה ורחמים בבני בריכי חיי אריכי ומזוני רויחי, רב ברכות ושובע שמחות, חיי נחת וכט"ס, עדי נוכח לראות בישעותן של ישראל וציון במשפט תפדה ושיבה בצדקה בב"א.

וזה לשון קדשו של מוהן רבינו הגה"ק שליט"א:

~ פרטים יבואו ~

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עלינו
בגדל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתוראש השנה לאילנות

במשנה (ריש מס' ר"ה) ארבעה ראשי שנים הם ב"ה ואומרים בחמשה עשר בשבט ר"ה לאילן.

ובגמ' (דף י"ד ע"א) מביא על קביעת יום זה לר"ה לאילנות כיון דבוזמן הזה מתחילין פירות האילנות לחנוט הואיל ויצאו רוב גשמי השנה.

ופירש"י (שם) שכבר עבר רוב ימות הגשמים שהוא זמן רביעה ועלה השרץ באילנות ונמצאו הפירות חנטו מעתה.

והמאירי (מס' ר"ה עמוד ד') מביא לשיטת ב"ה על קביעת יום זה לר"ה לפי שנמשכו מטבת ועד חצי שבט ששה שבועות שהם חצי ימי תקופת טבת שהתקופה נמשכת עד ניסן וחמשה עשר בשבט הוא תחום האמצע, שבין שתי התקופות ומאחר שעברה חציה של תקופת טבת כבר תשש כחה ואין כח הקרירות חזק כל כך והחנטה הולכות ומתגברת, ויש שאמרו שהחנטה הוא הוצאת פרי קטן ויש שאמרו שהיא קודם שיצא הפרי כלל אלא הוצאת מה שהוא כעין פרחים.

ובירושלמי (ר"ה פ"א ה"ב) נחלק האמוראים האם טעם של ט"ו בשבט היא שכבר יצאו רוב גשמי השנה (בהגמ' הג"ל) או עד כאן הן חייני ממי השנה שעברה מכאן ואילך הן חייני ממי השנה הבאה.

ולפי טעם השני של הירושלמי יוצא שבעצם ר"ה לאילנות היא תשרי אלא שט"ו בשבט היא סימן וגילוי מילתא בעלמא שאלה שחנטו עד עכשיו הם מגשמים שלפני תשרי. (שרי אבן על מס' ר"ה דף י"ד ע"ב).

מקור לאכילת פירות

ונוהגים האשכנזים להרבות בו במיני פירות של אילנות לכבוד שמו של היום בט"ו בשבט להראות בהו שהוא ר"ה לאילנות. (תיקון יששכר מרבי ישכר בן סיסא ממוקו ואח"כ בצפת בן דורו של מרנן הארז"ל רובית יוסף חבא בכנה"ג בהגב"ט סי' קל"א, מג"א שם ס"ק ט"ז א"ר סק"ד, פ"ח סק"ו)

ובספר שבט מוסר (פ"ט) כ' בני הוה זהיר לברך על הפירות בט"ו בשבט שמנהגו ותיקונו הוא. (עיי"ש שהיא אינו מצוואת ר"ה הגדול אלא מבמעמ"ש עצמו שמוהר"ר לבנו)

ובירושלמי (סוף מס' קדושיק) רבי יחזקי' ר' כהן בשם רב עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראתה עינו ולא אכל ר' אלעזר חשש להדא שמיעתא ומצמית ליה פריטיקן ואכל בהין מכל מכל מילא חדא בשתא, פי דר' אלעזר הוה חושש לשמועה זו והיה רואה להביא עצמו לידי חיוב לכל הפחות "פעם אחת בשנה" כדי לברך על כל מין ומין וליתן

שבח והודיה להשי"ת ויתעלה ב"ה ומבורך המשגיח ומפרנס ומכין מזון לכל ברי'. (פני משה קרבן העדה שם) ויש מכוונים על פעם אחת בשנה שהוא חמשה עשר בשבט. (פרי עץ הדר המבא לקוץ).

והיא כדי להרבות בברכות. (תשב"ץ בט"ז סי' רכ"ז ס"ק ב). ומנהג טוב להולכים בתמים להרבות בפירות בעצם היום הזה ולומר דברי שירות ותשבחות עליהם ותיקון נפלא הוא בנגלה ובנסתר. (פרי עץ הדר לבעל חמדת הימים).

ויש מרמזין ע"ז מש"כ (תהלים קכ"ב) שבטי יה עדות לישראל להודות לשם ה' שבטי יה היינו י"ה שבט טו"ב שבט מיועד לישראל להודות לשם ה'. (תולדות יצחק).

טעמי המנהג

טעם למנהג שטועמין בחמשה עשר יום לחדש שבט מכל מיני פירות שאז הוא ר"ה לפירות וזכות הוא להם כשמברכין עליהם. (ספר מטעמים מ"ע חדש אות מ"ב)

וגם כדי שיזכרו ע"ז זה שהיום ר"ה לאילנות ויתפללו עליהם שיתברכו הפירות. (סי' אדני פז סי' קל"א)

ובשביל שבט"ו בשבט הוא ר"ה לאילנות עושין זכר בפירות ליכות אבותיהם (אילנות) שנידונין בבי"ד של מעלה וברא מזכה אבא ועי"ז נפקדין האילנות לטובה. (מהר"ט ט"ב)

מנהג ישראל לאכול פירות ביום זה לשבח ולקלס להשי"ת על העבר על הפירות שגדלו אשתקד וביום זה נתחדש והשרף באילנות שיוציאו את פריים בטוב טעם הפירות ושימנן ויעלו ויפריחו פירות טובים ושמנים ומתוקים לצרכי האדם. (ספר מטעמים החדש מ"ע חדש אות ג' בשם תורת אמת)

ועוד טעם נוסף כי ט"ו בשבט הוא בשנה פשוטה שלשים יום קודם פורים לרמז שמיים שחרב ביהמ"ק וניטל הטהרה ניטל ג"כ את הטעם ואת הריח ואת השומן שבפירות כדאי בדברי חז"ל וכשיעבור רוח הטומאה מן הארץ ויתגלה הטהרה ממילא יחזר אז הטעם הריח והפירות כמו שהיה. (שם אות ד')

ויש שרמזו מנהג אכילת פירות ביום זה עפ"מ"ש (תהלים א) והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרוי יתן בעתו פלגי מים רמז לחמשה עשר בשבט כי שבט מזלו דלי והוא כל המיועד למלאות בימים ופלגי הוא חצי דהיינו חצי חודש שבט אשר פרוי יתן בעתו אשר ביום זו יתן האדם על

שלחנו פירות. (עטרת ישועה ד יוקב) ויש רמז לדבר במה שכתוב בתורה (ויקרא כ"ג) אך בחמשה עשר באספכם את תבואת הארץ וסימנא מילתא הוא. (אבן ישראל)

ולערוד בו כמה מינים

יש שכתבו דמצוה לחזור אחר שלשים מיני פירות י' מינים שאין בהם קליפה לא מבפנים ולא מבחוץ י' מינים שיש להם קליפה מבפנים דגרעניני איונו נאכל וי' מינים שיש להם קליפה מבחוץ. (ר' חיים וויטאל זצ"ל)

ויש שכתבו המספר הנ"ל ומוסיפין ואל יפחות מי"ב מיני פירות כנגד י"ב צירופי הוי". (תורת הימים)

ויש שכתבו לאכול ט"ז מיני פירות ה' מינים שאין להם קליפה לא מבפנים ולא מבחוץ ה' מינים שיש להם קליפה מבפנים וה' מינים שיש להם קליפה מבחוץ. (מאמר המנהגים למהר"ם חגיז בשם רבותינו מהר"ם גאלנטי והאר"ל)

ויש שנהגו לאכול ט"ז מינים כנ"ל ולזמר עליהם ט"ז שירי המעלות שבתהלים (מועד לכל חי סי' ל' בשם ספר ברכת אלהיו פתח שערים אהל משה)

ויש נוהגים לאכול ט"ז מינים וללמוד עליהם ט"ז פרקים דמשניות ח' פרקים דפאה ג' פרקים דביכורים ד' פרקים דראש השנה שהן ט"ז. (מאמר המנהגים למהר"ם חגיז)

ויש שנהגו לאכול י"ג מיני פירות כמנין אח"ד. (ישמח משה עפ"י עדות נכדו מובא בקובץ כרם שלמה)

וסיפר הרה"צ ר' יודא הורוויץ מסטוטשין זצ"ל נסד הגה"ק ר' משה מראזודוב זצ"ל חתן הגה"ק בעל ייטב לב זי"ע שבג' דברים נהג זקינו הנ"ל כדרכו בקודש של מוח"ז הגה"ק בעל ישמח משה זי"ע וא' מהם היה להדר לאכול י"ג מיני פירות כמנין אח"ד בט"ז בשבט.

ויש שכתבו להדר לאכול ז' מיני פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל. (מועד לכל חי שבספר המנהגים למהר"ם לחגיז שם) ויש שלא הקפידו במספר רק הרם בכל מיני פירות הנמצאים שם (זכרון יודא מנהגי מהר"ם אי"ש מנהגי החת"ס פתח שערים בדהוות נוכח בצל הגה"ק מהר"ד מבבלזא זי"ע ועוד וכן נוהגין)

ויש שעושיין לימוד באותו הלילה דהיינו שלומדים משנה או זוהר המדבר בענין אותו הפרי ואח"כ מברכין עליו ויש ספר מסודר ע"ז הנקרא פרי עץ הדר (כף החיים סי' קל"א את צ"ז)

ונוהגין לומר עליהם שירות ותשבחות והוא תיקון גדול בעולמות העליונים (סידור יעב"ץ עניני שבט) ובתיקון המעשה אשר יעשה היום על הפירות בו נעשה תיקון לצדיק חי העולמים (ריש סי' פרי עץ הדר) ומ"מ הזוהר מברכה שאינו צריכה (סידור יעב"ץ)

ולקחתם לכם פרי עץ הדר

נוהגין ליקח האתרוג שיצא בו ידי מצוה בחג הסוכות ולטגן אותו לאכול בט"ז בשבט (ארחות חיים סי' תרס"ד ס"ט בשם ב' יפה לבב ק"א על האלף המגן סי' תר"ס אות' ל' ליקוטי מהרי"ח)

ונקטנין להלכה שברכתו בפה"ע (ט"ז סי' ר"ה סק"ג שו"ת פנים מאיות ח"א סו"ס ס"ה כה"ח סי' ר"ב אות נ"ה שע"צ סי' ר"ב את י"ש בשם סי' עלולת אפרים דעת תורה סי' ר"ב ס"ה ועיין בהגדות על האלף המגן סימן תרנ"ט ט"ז ושיש מפקפקין על זה)

ובענין ברכת שהחיינו על האתרוג, ראה מה שכתבנו במדור "ודרשת וחקרת".

יש שכתבו שצריך לברך על ריח האתרוג (מאמר מנהגים למהר"ם חגיז בשם האר"ל).

יש לרמוז מה שקבלה מרבותינו להתפלל בט"ז בשבט על אתרוג כשר יפה ומהודר שיוזמן השי"ת בעת המצטרך למצוה כי הנה זה היום אשר עולה השרף באילנות והיא כפי הזכות של כל א' מישראל הנה מה טוב ומה נעים שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד הצמיחה שיוזמן לו השי"ת לעת המצטרך את הפרי עץ הדר ודנה תפלתו תעשה פירות וזהו שרמזו התנא (במשנה) באמרו לשון יחיד לאיל"ן להורות על האילן המיוחד המבואר בתורה למצוה (בני יששכר מאמר חדש שב' מאמר ב' את ב' והבן איש חי מעתיק דברי בני יששכר ולאור דבריו חיבר תפלה מיוחדת עבורו ונדפס בספרו לשון חכמים ח"א סי' ל"ז)

יש שכתבו כמה מעלות וסגולות ורפואות לאכול מהאתרוג המטוגן בט"ז בשבט (יפה לבב סי' רכ"ח כה"ח שם מועד לכל חי סי' כ"ד ק"א על האלף המגן סי' תר"ס את ר' ספר המדות דרך רפואה)

יש שכתבו שמי שאוכל אתרוג בט"ז בשבט יזכה להשלים שנתו (אהל ישכר בשם יהודי הקדוש מפרשסחא זי"ע)

כי חג ה' לנו

איתא במס' ר"ה שבאילן הולכין בתרומותיו אוד החנטה וכיון שזה הוא התחלה לדבר מצוה עשאוהו כמו יו"ט (לבוש סי' תרפ"ה אות א')

ולכן אין אומרים בו תחנון (סי' קל"א ס"ז לבוש סי' תרפ"ה אות א'), וכן אין אומרים צדקתך בשבת במנחה (לבוש הנ"ל ויע' סי' רצ"ב ס"ז), ומ"מ מזמור למנצח יענך אומרים (רמ"א סי' קל"א ס"א פמ"ג שם סי' דרי יעב"ץ)

ואין גוזרין בו תענית על הציבור (מרדכי סי' ר"ה סי' תש"א שר"ע סי' תקע"ב ס"ג), ואין מתעניין בו תענית יא"צ (רמ"א סי' תקס"ח ס"ט), ולא חתן ביום חופתו. (מג"א סי' תקע"ג סק"א מ"ב סק"ז), ולא תענית שובב"ים. (א"ר סי' תרפ"ה סי' פרי עץ הדר), אבל מתענים תענית חלוס וא"צ למיתב תענית לתעניתו. (סידור יעב"ץ מ"ב סי' תקס"ח סק"ז בשם פמ"ג), ואין מספידין בו. (תשב"ץ קטן סי' ק"י, גר"א סי' קל"א ס"ז) ואין אומרים צדיק הדין רק לחכם בפניו (סידור יעב"ץ)

והיו נהוג אצל כמה צדיקים ללבוש ביום הזה בגדי שבת ושהיו אומרים שיום זה הוא מנהג טוב ויפה לפרוש צ"א פרוטות לצדקה כמנין אילן וכמנין מים (עם הטלל) ובזכות הצדקה יוציאו האילנות פירות טובים. (מעשה הצדקה דף ק"ל)

ומסופר על הגה"ק רבי נפתלי הירצקא מראצפערט זי"ע שהיה נוהג לגמור כל ספר תהלים ביום ט"ז בשבט (זכרון נפתלי)

ומקובל מצדיקים שביום הזה הוא הזמן שמשוגל להמשיך בניס כי האדם עץ השדה (שער יששכר לט"ז בשבט)

אילן, אילן, במה אכר כך?

בית עתיד מתקדם

עלך נאה

אמת המים עוברת תחתך

אלא יקח רצון שכל פניעת

שמימיים ממך יקח במותך

תפלה להתפלל על אתרוג נאה

קבלה זאת טובה בספרה"ק בני יששכר (אמרו ששם ט"ו את ט) וכה כותב: ראש השנה "לאילן", לא אמר לאילנות, יש לרמוז מה שקיבלנו מרבותינו להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר ויפה ומהודר שיזמין השי"ת בעת המצטרף למצוה, כי תנה זה ימים אשר עולה השרף באילנות, והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל, תנה מה טוב ומה נעים שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד הצמיחה שיהיה לו השי"ת לעת המצטרף את הפרו עץ הדר, והנה תפילתו תעשה פירות, וזה שרמזו התנא באמרו לשון יחיד "לאילן", להורות על האילן המיוחד המטואר בתורה למצוה, ע"כ.

ויהי רצון מלפניך ה' אלוהינו ואלקי אבותינו שתברך כל אילנות האתרוג לחוציא פירותיהם בעתם, ויוציאו אתרוגים טובים יפים ומהודרים ונקיים מכל מום, ולא יעלה בהם חזוית, ויהיו שלמים, ולא יהיה בהם שום חסרון, ואפילו עקיצת הקיץ, ויהיו מצויים לנו ולכל ישראל אחינו בכל מקום שהם, לקיים בה מצות נטילה עם הלולב כהג הסוכות, שיבא עלינו לחיים טובים ולשלום, כאשר צויתנו בתורתך ע"י משה עבדך ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות, ויהי רצון מלפני אלקינו ואלקי אבותינו שתעזרנו ותסייענו לקיים מצות זו של נטילת הלולב והדרס וערכה ואתרוג בתיקנה בזמנה כהג הסוכות שיבא עלינו לימים טובים ולשלום, בשמחה ובטוב לב, ותזמין לנו אתרוג יפה ומהודר ושלם וכשר כהלכתו.

ויהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתברך כל מיני האילנות ויוציאו פירותיהם ברכובי שמנים טובים כדו שיהיה חיין היוצא מהם מצוי לרוב לכל עמך ענבים הרבה שמנים טובים כדו שיהיה חיין היוצא מהם מצוי לרוב לכל עמך ישראל, לקיים בו מצות קידוש ומצוות הבהלה בשבתות וימים טובים, ויתקיים בנו ובכל ישראל אחינו מקרא שכתוב לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה אלקים את מעשך, באתי לגני אחותי כלה, אריתי מורי עם בשמי, אכלתי ועירי עם דבשי, שתיתי ויני עם חלבי, אכול רעים שתו ושכרו דודים והיו לרצון אמרו פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.